

Konferencija UN o okolišu i razvoju, održana u Rio de Janeiru 1992. godine, donijela je pet ključnih dokumenata. Jedan od njih je i Konvencija o biološkoj raznolikosti. Polazeći od mnogovrsne vrijednosti biološke raznolikosti (ekološka, genetska, društvena, gospodarska, znanstvena, obrazovna, kulturna...) Konvencija o biološkoj raznolikosti zahtjeva da zemlje potpisnice usvoje sredstva i načine za očuvanje raznolikosti živih vrsta te osiguraju jednakomjernu raspodjelu dobrobiti ostvarenih korištenjem biološke raznolikosti. Jedan od najvažnijih ciljeva je podizanje javne svijesti o važnosti očuvanja biološke raznolikosti.

Na dan 22. svibnja tradicionalno se od 2000. godine obilježava Međunarodni dan bioraznolikosti, a u Republici Hrvatskoj i Dan zaštite prirode.

Jeste li znali?

TRADICIONALNA POLJOPRIVREDA I BIORAZNOLIKOST

- Da je tema ovogodišnjeg Međunarodnog dana biološke raznolikosti - Biološka raznolikost i poljoprivreda (Biodiversity and Agriculture)?
- Da su se u ovogodišnju temu Dana bioraznolikosti, Društvo Naša djeca Mali Lošinj i Javna ustanova Priroda uključili projektom - »Identifikacija i evidencija lokvi na području grada Malog Lošinja«.
- Da je opstanak populacije bjeloglavih supova na kvarnerskim otocima neposredno povezan uz tradicionalni uzgoj ovaca?
- Da se napuštanjem tradicionalne poljoprivrede smanjuje naslijeđena biološka i krajobrazna raznolikost?
- Da su tla - temelj svake poljoprivredne proizvodnje, posebno bogata bioraznolikošću? U raznolikim tipovima tla obitavaju brojne vrste mikroorganizama, oblića, gujavica, člankonožaca, puževa i ostalih životinja?
- Da je na području Primorsko-goranske županije razvijeno 58 različitih tipova tla - od crvenica i smeđih tla na vapnencima u nižim predjelima do planinskih crnica u višim predjelima?

GODINA 2008. – MEĐUNARODNA GODINA KRUMPIRA

- Da je 2008., proglašena Međunarodnom godinom krumpira? Inicijativa je potekla od vlade Perua, domovine krumpira.
- Da se krumpir počeo uzgajati prije 8000 godina, na području Anda u Južnoj Americi? Smatra se da se taj važan događaj mogao zbiti negdje u graničnom području između današnjeg Perua i Bolivije, a postojalo je na stotine varijeteta krumpira.
- Da su žene odigrale ključnu ulogu u udomaćivanju divljeg krumpira, selekciji križanim oprašivanjem, uzgoju i poboljšavanju svojstava krumpira te su posjedovale veliko tradicijsko znanje o procesima domestikacije i selekcije, koje je, nažalost, tijekom stoljeća djelomično izgubljeno?
- Da je krumpir bogat ugljikohidratima i vitaminom C te da ima najveću količinu proteina među korjenastim i gomoljastim povrćem i kao takav predstavlja četvrtu najvažniju namirnicu svijeta (iza riže, pšenice i kukuruza)?
- Da je krumpir važna kultura u ekološkoj proizvodnji hrane na malim površinama eko-farmi i rubnim zapuštenim zemljištima koje je neprikladno za uzgoj drugih kultura, što može biti važan doprinos održivom razvoju i zaštiti prirode?
- Da se u Irskoj u 19. stoljeću uzgajao mali broj sorti krumpira (mala bioraznolikost!) te da je zbog slabe otpornosti i bolesti krumpira 1845. - 1846. nastupila masovna glad?
- Da je u Staroj Sušici u Gorskom kotaru 1948. osnovana Selekcijaska stanica za krumpir, kasnije prešla u Zavod za krumpir koji djeluje još i danas?

ZANIMLJIVOSTI O KUKCIMA I OPRASHIVANJU

- Da je svaki treći zalogaj (voće, sjemenje, povrće) koji pojedemo rezultat oprašivanja kukcima?
- Da pčele najviše doprinose jednom od najvažnijih procesa u prirodi - oprašivanju?
- Da 3/4 biljaka cvjetnica ovisi o oprašivanju životinjama, pretežno kukcima?
- Da je uporaba pesticida i štetnih kemikalija najveća prijetnja populacijama životinja oprašivača?
- Da su zaštićena područja mjesta gdje se populacije kukaca oprašivača mogu nesmetano obnavljati bez (većih) štetnih utjecaja moderne poljoprivrede, industrije i prometa?
- Da na raznolikim staništima u Primorsko-goranskoj županiji obitava velik broj različitih vrsta kukaca oprašivača (opnokrilci, leptiri, dvokrilci, kornjaši...) koje su još nedovoljno istražene i poznate, a ima i endemičnih?
- Da se ekološka poljoprivreda s velikom brigom i pažnjom odnosi upravo prema kukcima oprašivačima, potičući im izgradnju skloništa i kućica za razmnožavanje?
- Da su prigodom Međunarodnog dana biološke raznolikosti 2007. godine, Javna ustanova Priroda i Društvo Naša djeca Mali Lošinj u Park-šumi Čikat postavili izložbu ogleđenih primjeraka kućica za korisne kukce namijenjene ljubiteljima prirode i poljoprivrednicima?

Dan zaštite prirode u Republici Hrvatskoj
i Međunarodni dan biološke raznolikosti
22. svibnja 2008. godine

Zašto nam je priroda važna?

Priroda

JAVNA USTANOVA
za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode

e-mail: info@ju-priroda.hr, www.ju-priroda.hr

fotografije: N. Marović, Ž. Gržančić i M. Randić
oblikovanje: studio smart67